

КОНСТИТУЦИОННИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ ИНТЕРЕС, ОХРАНЯВАН ПРИ УПРАЖНЯВАНЕТО НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

Райна Николова¹

Общественият интерес при осъществяването на изпълнителната дейност в конституционноправен смисъл се изразява в прилагането на основните принципи. При упражняването на основните права на гражданите по повод изпълнителната дейност общият интерес може

да бъде формулиран чрез въвеждането на ограничения за тях.

Ключови думи: законодателна власт, изпълнителна власт, изпълнителна дейност, конституционни принципи, обществен интерес, основни права, разделение на властите, съдебна власт

Увод

Изясняването на съдържанието на обществения интерес, охраняван при упражняването на изпълнителната дейност, изисква да се анализира конституционноправната природа на държавното управление, взаимодействието му със законодателната власт и съдебната власт и как е постигнат конституционният баланс в публичноправните отношения между трите проявления на държавната власт. Настоящото изследване си поставя за задача да се разкрие формулирането на обществения интерес, обслужван от изпълнителната власт, чрез прилагане на конституционните принципи и ограничаване на основните права на гражданите.

1. Конституционноправна природа на изпълнителната власт

Изпълнителната власт е едно от проявленията на държавната власт. Принципът за разделение на властите е уреден в чл. 8 от Конституцията на Република България (КРБ). Той гласи, че държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна.

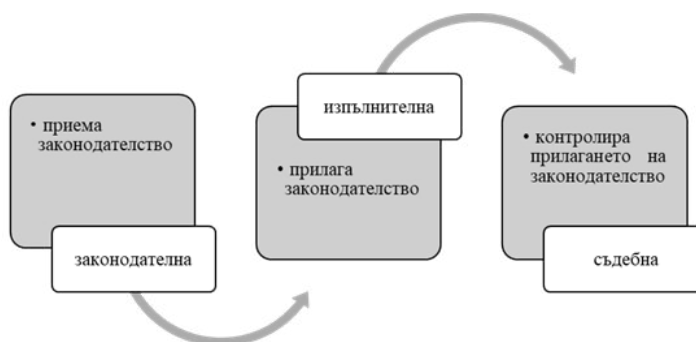
Фигура № 1

¹ Райна Николова, д.ю.н., професор по Административно право и процес, департамент „Право“, Нов български университет, mikolova@nbu.bg.

Създаването на законодателство е от прерогативите на Народното събрание на основание чл. 62, ал. 1 и чл. 84, т. 1 от КРБ. Изпълнителната власт има за задача да прилага законите. Самата тя се упражнява от Министерския съвет, който ръководи и осъществява вътрешната и външната политика на страната в съответствие с Конституцията и законите, осигурява обществения ред и националната сигурност, осъществява общото ръководство на държавната администрация и на въоръжените сили, ръководи изпълнението на държавния бюджет; организира стопанисването на държавното имущество; сключва, утвърждава и денонсира международни договори в случаите, предвидени в закона (чл. 105, ал. 1 и ал. 2 и чл. 106 от КРБ). Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата (чл. 117, ал. 1 от КРБ). Тя следи как се прилага законодателството от страна на изпълнителната власт, като съдилищата осъществяват контрол за законност на актове и действия на административните органи, а гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон (чл. 120 от КРБ).

Фигура № 2

Принципът за разделение на властите е намерил отражение в практиката на Конституционния съд на Република България:

„В термина „разделение на властите“, както и в много други правни термини има известна условност, но той се употребява и днес по традиция, създадена под въздействието на определени исторически и политически фактори. Правното и политическото съдържание на термина „разделение на властите“ се състои в това, че държавната власт има три основни сфери на проявление, възложени на три основни системи от органи, които са относително независими един от друг и функционират в определена взаимна връзка. Става дума за трите основни функции на държавната власт, т.е. разграничаване компетентността между трите групи органи, а не някакво тривластие, изключено в управлението на съвременната държава. Така схванато, разделението на властите е метод за оптимално функциониране на върховната държавна власт и средство за предотвратяване на евентуален произвол от страна на другите държавни органи, което рефлектира върху правата на гражданите“².

„Наред с изложеното разделението на властите не означава, че те не следва да взаимодействат и да не функционират съгласувано. Напротив – трите власти са обвързани с отношения на взаимен контрол и възпиране, които са заложили в Конституцията.

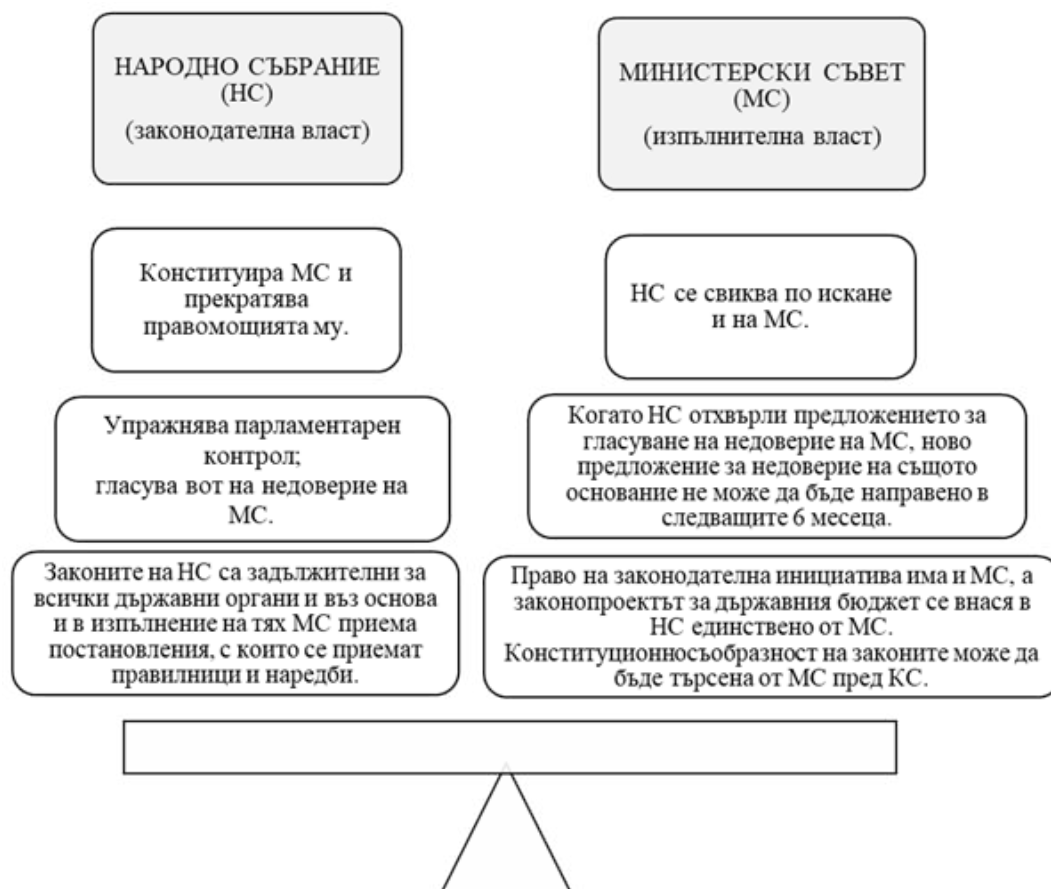
² Решение № 6 от 22.04.1993 г. по к. д. № 4 от 1993 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 36 от 30.04.1993 г.

Разделението на властите не трябва да води до изолация, а до сътрудничество и взаимодействие между тях³.

„Законодателят е длъжен да осигурява механизми за балансиране на взаимоотношенията между властите, а не да допуска законодателната или изпълнителната власт да се вмества в осъществяване функциите на съдебната. Трябва да се има предвид, че именно съдебната власт е призвана от Конституцията да защитава правата и законните интереси на гражданите“⁴.

За да разкрием конституционноправната природа на изпълнителната власт, ще разгледаме взаимодействието ѝ със законодателната власт и съдебната власт и ще разкрием как е постигнат конституционният баланс в публичноправните отношения между трите проявления на държавната власт:

Фигура № 3

Народното събрание определя структурата и персоналия състав на Министерския съвет. То избира и освобождава министър-председателя и по негово предложение – Министерския съвет; извършва промени в правителството по предложение на министър-пред-

³ Решение № 1 от 14.01.1999 г. по к. д. № 34 от 1998 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 6 от 22.01.1999 г.

⁴ Решение № 9 от 4.10.2011 г. по к. д. № 7 от 2011 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 80 от 14.10.2011 г.

седателя (чл. 84, т. 6 от КРБ). Освен това парламентът създава, преобразува и закрива министерства по предложение на министър-председателя (чл. 84, т. 7 от КРБ). Народното събрание конституира Министерски съвет, като членовете на Министерския съвет полагат пред него клетвата по чл. 76, ал. 2 (чл. 109 от КРБ). Народното събрание определя правния статус на членовете на правителството, като може да определя и други длъжности и дейности, които членовете на Министерския съвет не могат да заемат или извършват (чл. 113, ал. 2 от КРБ). Министрите ръководят отделни министерства, освен ако Народното събрание реши друго. Те носят отговорност за своите действия (чл. 108, ал. 3 от КРБ). Народното събрание изцяло или отчасти определя персоналният състав и на други централни органи на изпълнителната власт, посочени в закон. В тази хипотеза то е и компетентният орган, който осъществява контрол върху тяхната дейност⁵, като изслушва и приема докладите за дейността им, когато това е предвидено в закон (чл. 84, т. 17 от КРБ). Изпълнителната власт също оказва влияние върху дейността на законодателната власт. Народното събрание се свиква на заседания от председателя на Народното събрание и по искане на Министерския съвет (чл. 78, т. 4 от КРБ). Това е една от възможностите, когато това не е направено по предложение на председателя на парламента, по искане на една пета от народните представители и по искане на президента. За да се приложат принципът на правовата държава (чл. 4, ал. 1 от КРБ) и принципът, че България е република с парламентарно управление (чл. 1, ал. 1 от КРБ), се дава възможност на изпълнителната власт да приведе в действие това конституционно правило.

Народното събрание упражнява парламентарен контрол (чл. 62, ал. 1, предл. 2 от КРБ). Тук идеята е, че изпълнителната власт е всеобхватна и динамична, но също така и „вторична“, производна от законодателната власт. Това налага осъществяването на надзор, който да коригира в определени случаи дейността на изпълнителната власт. Постоянните комисии подпомагат дейността на Народното събрание и упражняват от негово име парламентарен контрол (чл. 79, ал. 2 от КРБ). Народните представители имат право на въпроси и на питаня до Министерския съвет или до отделни министри, които са длъжни да отговарят (чл. 90, ал. 1 от КРБ). Народното събрание и парламентарните комисии могат да задължават министрите да се явяват на техни заседания и да отговарят на поставени въпроси (чл. 83, ал. 2 от КРБ). От своя страна, във връзка със заложеното сътрудничество в сферата на държавното управление между законодателната и изпълнителната власт, членовете на Министерския съвет могат да участват в заседанията на Народното събрание и на парламентарните комисии. По тяхно искане те се изслушват с предимство (чл. 83, ал. 1 от КРБ). В контекста на сътрудничеството Министерският съвет информира Народното събрание по въпроси, отнасящи се до задълженията, произтичащи за Република България от нейното членство в Европейския съюз (чл. 105, ал. 3 от КРБ), а когато участва в разработването и приемането на актове на Европейския съюз, Министерският съвет информира предварително Народното събрание и дава отчет за своите действия (чл. 105, ал. 4 от КРБ).

В областта на публичните финанси⁶ първичният характер на законодателната власт в определяне на съдържанието на обществените отношения е изразен категорично. Това, че Законопроектът за държавния бюджет се изготвя и внася за обсъждане и гласуване в Народното събрание от Министерския съвет (чл. 87, ал. 2 от КРБ), означава, че става въпрос

⁵ По-подробно виж Милчева, К. Комисиите в правната система на Република България. *De Jure*, 2013 (2), 97–109.

⁶ Симеонова, Г. Принципът за равенство в правата и преките данъци в ЕС. 2019. В: *Сборник доклади от Международна научна конференция „Правата на гражданите и тяхната защита“*. София: Нов български университет, 2019, 441–457.

за специален прерогатив на изпълнителната власт с оглед компетентността ѝ да осъществява вътрешната и външната политика на страната, включително и финансовата⁷ (чл. 105, ал. 1 от КРБ). Държавният бюджет се гласува от Народното събрание. То се намесва по финансови въпроси в два случая: когато дава съгласие за сключване от страна на правителството на договори за държавни заеми (чл. 84, т. 9 от КРБ) и когато ратифицира и денонсира със закон международните договори, които съдържат финансови задължения за държавата (чл. 85, ал. 1, т. 4 от КРБ).

Право на законодателна инициатива имат всеки народен представител и Министерският съвет (чл. 87, ал. 1 от КРБ). Тук законодателната и изпълнителната власт са поставени в конкурираща роля на един предварителен етап на законодателния процес – при изготвяне на законопроекта. Но когато е налице приета нормативна уредба, доминиращата роля на законодателната власт отново е заложена в КРБ. Законите и решенията на Народното събрание са задължителни за всички държавни органи, организациите и гражданите (чл. 86, ал. 2 от КРБ). С оглед спазване на принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 от КРБ) съществува възможност изпълнителната власт да ограничава Народното събрание в неговата законодателна дейност. Има вариант конституционносъобразността на постановените от Народното събрание актове да бъде оспорена пред Конституционния съд на Република България от Министерския съвет (чл. 150, ал. 1, изр. 1, предл. 3 във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от КРБ). Подобно решение е допустимо предвид възможността изпълнителната власт да възпира законодателната власт в някои аспекти на държавното нормиране, когато прецени от гледна точка на правоприлагането, че съществува противоречие на определени текстове или актове с конституционни принципи.

Парламентът осъществява законодателната дейност, като създава първичната нормативна уредба. Изпълнителната власт е подзаконова по характер, вторична и затова въз основа и в изпълнение на законите Министерският съвет приема постановления, разпоредения и решения, като с постановления приема и правилници и наредби (чл. 114 от КРБ). Подзаконовите нормативни (административни) актове трябва да съответстват на Конституцията (арг. чл. 5, ал. 1 от КРБ) и на приетите от Народното събрание закони (арг. чл. 15, ал. 1 от ЗНА).

Освен че избира правителството, Народното събрание притежава компетентност да прекратява неговите правомощия в два случая:

1. с гласуване на недоверие на Министерския съвет или на министър-председателя;
2. с приемане на оставката на Министерския съвет или на министър-председателя (чл. 111, ал. 1 от КРБ).

Една пета от народните представители може да предложи на Народното събрание да гласува недоверие на Министерския съвет. Предложението е прието, когато за него са гласували повече от половината от всички народни представители (чл. 89, ал. 1 от КРБ). Когато Народното събрание гласува недоверие на министър-председателя или на Министерския съвет, министър-председателят подава оставката на правителството (чл. 89, ал. 2 от КРБ).

Правомощието да се иска вот на недоверие може да бъде ограничено. Когато Народното събрание отхвърли предложението за гласуване на недоверие на Министерския съвет, ново предложение за недоверие на същото основание не може да бъде направено в следващите шест месеца (чл. 89, ал. 3 от КРБ).

⁷ Симеонов, А. *Тарифно класиране и произход на стоките съгласно митническото законодателство на ЕС*. София: Сиби, 2014, 90–101.

Министерският съвет може да поиска Народното събрание да му гласува доверие по цялостната политика, по програмата или по конкретен повод. Решението се приема с мнозинство повече от половината от присъстващите народни представители (чл. 112, ал. 1 от КРБ). Когато Министерският съвет не получи исканото доверие, министър-председателят подава оставката на правителството (чл. 112, ал. 2 от КРБ).

Министерският съвет подава оставка пред новоизбраното Народно събрание (чл. 111, ал. 2 от КРБ).

Фигура № 4

В цялостния процес на държавно управление дейността на изпълнителната власт следва дейността на законодателната власт. Съдебната власт „проверява“ дали упражнената изпълнителна власт е в съответствие с предписаното от законодателната власт (фигура № 4):

„Следва да се има предвид, че именно съдебната власт е призвана от Конституцията да защитава правата и законните интереси на гражданите – чл. 117, ал.1 от Основния закон. В системата от правни гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите съдебните са най-висши, защото съдът в своята дейност е независим и е подчинен само на закона – чл. 117, ал. 2 от Основния закон“⁸.

В правната доктрина съдебната власт се разглежда като родово понятие⁹. Съвсем основателно теорията отбелязва, че в рамките на степента на интензивност на участие при реализирането на съдебната власт на трите нейни съставни части (съдилища, прокуратура и следствени органи) съдилищата намират най-съществено по чл. 117, ал. 1 от Конституция-

⁸ Решение № 11 от 30.04.1998 г. по к. д. № 10 от 1998 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 52 от 8.05.1998 г.

⁹ Начева, С. Конституционният модел на съдебната власт в Република България. *Юридически свят*, 2002 (2), с. 41.

та както по обхват във всички юридически измерения (гражданско, наказателно и административно правосъдие), така и като категоричност на намеса, защото определят законосъобразността и социалната легитимност на актовете на изпълнителната власт¹⁰. Съдилищата осъществяват контрол за законност на актове и действия на административните органи (чл. 120, ал. 1 от КРБ). С това е въведена т.нар. обща клауза за обжалваемост на административните актове¹¹:

„Разпоредбата на чл. 120, ал. 2 от Конституцията урежда правото на съдебна защита на гражданите и юридическите лица срещу административни актове, които ги засягат. В тази разпоредба са съединени обективно две различни по характер конституционни норми – процесуалноправна, която определя кръга на активно легитимирани да търсят съдебна защита лица, и материално-правна, която сочи конституционно-правните критерии за съдебна обжалваемост на административните актове“¹².

Въвеждането на общата клауза в Конституцията от 1991 г. се оценява от правната теория като положително нормативно решение, но се порицава възможността със закон да се забранява оспорването пред съд на някои административни актове (индивидуални, общи или нормативни), като по този начин се стеснява приложното ѝ поле. Изразява се съжаление, че Основният закон не съдържа специална норма, която да сочи кои административни актове не подлежат на съдебно обжалване, за да се избегне възможна злоупотреба с правомощието да се свива рамката на съдебния надзор¹³. КРБ въвежда принципа на *непълната обща клауза* за обжалване от гражданите и от юридическите лица на всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон:

„Изключването от обсега на чл. 120, ал. 2 от Конституцията на отделни административни актове със закон се определя от материята, която те уреждат, от конкретната преценка на тяхното съдържание, от балансиране на обществените интереси и защитата на конституционни ценности от висш порядък (в този смисъл са Решение № 13 от 22.7.1993 г. по к. д. № 13/1993 г.; Решение № 8 от 12.5.1999 г. по к. д. № 4/1999 г.; Решение № 5 от 18.4.2003 г. по к. д. № 5/2003 г.; Решение № 21 от 26.10.1995 г. по к. д. № 18/1995 г.; Решение № 14 от 4.11.2014 г. по к. д. № 12/2014 г.)“¹⁴.

Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите, както и на други актове, посочени в закона (чл. 125, ал. 2 от КРБ):

„Принципът за разделение на властите изисква и съществуването на баланс във взаимоотношенията между висшите държавни органи при спазване на йерархичната симетрия – не само да се упражнява съдебен контрол върху административните актове, но и да се гарантира симетрията между нивото на административния орган, издал акта, и

¹⁰ Мръчков, В. Проблеми на съдебната власт в практиката на Конституционния съд. *Юридически свят*, 2007 (1), с. 119.

¹¹ Виж за историкоправното развитие на този административноправен институт в Николова, Р. Промените в Административнопроцесуалния кодекс и гаранциите за пълноценно реализиране на правото на защита на гражданите в административния процес. В: *Правата на гражданите и тяхната защита*. София: Нов български университет, 2019, 317–318.

¹² Решение № 21 от 26.10.1995 г. по к. д. № 18 от 1995 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 99 от 10.11.1995 г.

¹³ Хрусанов, Д. Някои идеи за усъвършенстване на административния процес. *De Jure*, 2011 (2), с. 49.

¹⁴ Решение № 8 от 23.04.2018 г. по к. д. № 13 от 2017 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 37 от 4.05.2018 г.

нивото на съда от системата на административните съдилища. Конституционният съд вече се е произнесъл, че Министерският съвет е върхът на изпълнителната власт и неин титуляр (Решение № 9 от 28.7.2016 г. по к. д. № 8/2016 г.), а на върха на двете самостоятелни звена на съдебната система са поставени Върховният касационен съд и Върховният административен съд (Решение № 3 от 7.7.2015 г. по к. д. № 13/2014 г.).

При съобразяване на изискването за симетрия, логично е актовете на централните органи на изпълнителната власт, поставени на върха на пирамидата ѝ, да бъдат проверявани относно тяхната законност от Върховния административен съд, който също стои на това ниво в системата на административното правораздаване. Разпоредбата на чл. 125, ал. 2, предложение първо съответства на изискването контролът за законнообразност по отношение на издаваните от централните органи на изпълнителната власт актове да се осъществява от Върховния административен съд, определен в някои от становищата по делото като „съответен“, „адекватен“, „симетричен“ съд. Израз на тази симетрия е установеното с процесуалния закон правило, че оспорванията на нормативните, общите и индивидуалните актове на Министерския съвет и на министрите са подсъдни като първа инстанция на Върховния административен съд, а при оспорване на същите видове актове, издавани от общинските съвети и от кметовете, компетентен да се произнесе е съответният административен съд.

Поради мястото си в йерархията на изпълнителната власт, Министерският съвет и министрите, въз основа и в изпълнение на Конституцията и законите, уреждат с подзаконов актове важни обществени отношения в държавата в рамките на тяхната компетентност. Значимостта на техните актове, произтичаща от характера и обхвата на регулираната материя и от обяснимо големия брой на адресатите им, също обуславя необходимостта контролът относно законността им да се упражнява от Върховния административен съд като първа инстанция.

Още две обстоятелства имат значение за определяне на Върховния административен съд като първоинстанционен съд по смисъла на конституционната разпоредба на чл. 125, ал. 2, предложение първо. Съобразно законовите изисквания в него правораздават съдии с по-дълъг професионален опит, което е допълнителна гаранция за качеството на съдебния контрол върху актовете на висшите органи на изпълнителната власт. Съдиите в него, за разлика от административните съдилища, не заседават еднолично, а разглеждат споровете за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите в тричленен състав като първа инстанция и в петчленен състав – като касационна инстанция.

Грамматическото и логическото тълкуване на разпоредбата на чл. 125, ал. 2, предложение първо от Основния закон също води до заключение, че Върховният административен съд действа като първа инстанция, защото тя предвижда съдът да се произнася по законността на актовете на Министерския съвет и на министрите. В нормата се използва глаголът „произнася“, юридическото значение на който е „решавам, постановявам“. Подобна правосъдна функция да упражнява пряк съдебен контрол за законнообразност на административните актове, притежава само първоинстанционният съд по административни дела¹⁵.

¹⁵ Решение № 8 от 23.04.2018 г. по к. д. № 13 от 2017 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 37 от 4.05.2018 г.

В още един аспект съдебната власт осъществява надзор спрямо изпълнителната власт. Прокуратурата следи за спазване на законността, като: [...]

5. предприема действия за отмяна на незаконосъобразни актове;

6. в предвидените със закон случаи участва в административни дела (чл. 127 от КРБ).
Върховният административен съд тълкува формите на участие на прокурора в административния процес¹⁶:

„законодателят е очертал две самостоятелни правомощия на прокуратурата в съдебното производство по административни дела, а именно:

1. за инициране на съдебното производство с протест (чл. 16, ал. 1, т. 1 и 3 във връзка с ал. 2 АПК) и

2. за участие по административни дела (чл. 16, ал. 1, т. 2 и 3 във връзка с ал. 3 от АПК)“¹⁷.

В КРБ отношенията между изпълнителната власт и съдебната власт се развиват и на плоскостта на дейността на Висшия съдебен съвет (ВСС). При осъществяване на своята тълкувателна дейност Върховният административен съд определя публичноправния статус на ВСС, като дефинира ролята му на висш административен орган, имащ за задача обезпечаване независимостта на съдебната власт:

„Администрирането, извършвано от Висшия съдебен съвет, не го превръща в част от изпълнителната власт, нито рефлектира върху статута му на орган на съдебната система. Висшият съдебен съвет е колективен, висш административен орган, който осъществява ръководство на структурите на съдебната власт и неговата основна цел е да осигурява нейната независимост (решение № 8 от 15.9.1994 г. на Конституционния съд на Република България по конст. дело № 9/1994 г. и решение № 10 от 15.11.2011 г. на Конституционния съд по конст. дело № 6/2011 г.), но той нито може да правораздава, нито да реализира контрол при осъществяване на функцията по правосъдие от магистратите“¹⁸.

„Висшият съдебен съвет е нова институция в държавната организация на Република България, създаден по примера на някои европейски държави. Дефинитивно той е орган на съдебната власт. От неговите правомощия става ясно, че не е правосъден, а висш административен орган, който осъществява ръководство на структурите на съдебната власт. Правното положение, ролята и мястото на ВСС в системата на съдебната власт са установени в Конституцията“¹⁹.

„Висшият съдебен съвет (ВСС) е конституционно създаден, специфичен колективен административен орган на съдебната власт, чиято основна цел е да осигурява независимостта ѝ. По Конституция той е създаден, за да осъществява кадровата политика в самостоятелната съдебна власт. Висшият съдебен съвет е специфичен съдебен орган с точно определени административни и организационни правомощия, от които става ясно, че не е правосъден, а висш административен орган, в който смисъл вече се е произнесъл Конституционният съд с Решение № 8 от 1994 г. по к. д. № 9 от 1994 г.

¹⁶ Виж по-подробно по тази тема в Янкулова, С. *Прокурорът в административния процес*. София: Сиби, 2016; Марчева, Д. *Граници на прокурорския надзор върху администрацията в правовата държава*. В: *Законият на правото или правото на закона*. София: Нов български университет, 2016, 194–221.

¹⁷ Тълкувателно решение № 4 от 16.07.2009 г. по тълк. д. № 2 от 2009 г. на Общото събрание на колегиите на Върховния административен съд.

¹⁸ Тълкувателно постановление № 7 от 30.06.2017 г. по тълк. д. № 7 от 2015 г. на ОСС от Първа и Втора колегия на Върховния административен съд.

¹⁹ Решение № 8 от 15.09.1994 г. по к. д. № 9 от 1994 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 78 от 27.09.1994 г.

Висшият съдебен съвет не е нов орган в българската правосъдна система, като за пръв път орган с такова наименование е създаден през 1910 г. към министъра на правосъдието като консултативен орган за решаване на кадровите въпроси на съдебната система.

Цялостната идея, свързана със създаването на ВСС с Конституцията от 1991 г., видно от стенографските протоколи от заседанията на VII Велико народно събрание и на Комисията за изработване на проекта за Конституция, е избирането на съдиите, прокурорите и следователите да става по един и същи начин от един кадрови колективен орган в самата съдебна власт.

Второто съществено конституционно правомощие на ВСС е да приема проекта на бюджет на съдебната власт (чл. 130, ал. 6, т. 4 от Конституцията), което също е гаранция за отстояване на нейната независимост. Другите правомощия на съвета, уредени на конституционно ниво в чл. 130, ал. 6 и 7, са по-скоро от технически характер – да организира квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите, да определя обхвата и структурата на годишните доклади, да ги изслушва, приема и внася в Народното събрание. По Закона за съдебната власт той има и други правомощия – например определя съдебните райони.

Висшият съдебен съвет пряко обслужва функционирането на съдебната система, а не я ръководи, каквато е например ролята на Министерския съвет в изпълнителната власт. Той по Конституция няма управленски или ръководни правомощия по отношение на съдиите, прокурорите и следователите, които са независими при изпълнение на функциите си от останалите две власти и от Висшия съдебен съвет, като контролът върху актовете им се осъществява от по-горната инстанция. Неслучайно глава шеста от Конституцията е с наименование „Съдебна власт“, а не „Висш съдебен съвет“, който е уреден едва в чл. 130 от Основния закон, след уредбата на съдилищата, прокуратурата и следствените органи. Независимо от това ВСС като кадрови орган заема съществено място сред органите на съдебната власт, поради което той трябва да бъде независим и да не бъде подлаган на външен натиск от страна на законодателната или изпълнителната власт. [...]

В светлината на изложеното Конституционният съд е на мнение, че ВСС е органът за кадрово обезпечаване на съдебната система с цел осигуряване нейната независимост. „Основополагащ принцип е, че съдебната власт е независима – чл. 117, ал. 2 от Конституцията. Една от гаранциите на тази независимост е правото ѝ сама да назначава, понижава, премества и освобождава от длъжност съдиите, прокурорите и следователите“ (вж. Решение № 8 от 1994 г. по к. д. № 9 от 1994 г.)²⁰.

Взаимодействието между изпълнителната власт в лицето на министъра на правосъдието и на съдебната власт чрез нейния административен орган не се изразява в силно противопоставяне. Заседанията на Пленума на ВСС се председателстват от министъра на правосъдието. Той не участва в гласуването (чл. 130б, ал. 1 от КРБ). Министърът на правосъдието може да присъства на заседанията на ВСС, като не участва в гласуването (чл. 130б, ал. 2 от КРБ). Министърът на правосъдието:

1. предлага проект на бюджет на съдебната власт и го внася във ВСС;
3. може да прави предложения за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи;
4. участва в организирането на квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите (чл. 130в от КРБ).

²⁰ Решение № 10 от 15.11.2011 г. по к. д. № 6 от 2011 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 93 от 25.11.2011 г.

2. Изпълнителната дейност в служба на обществения интерес

В конституционноправен аспект изпълнителната дейност намира две основни проявления:

1. обслужване на общия интерес²¹ и
2. насърчаване на основните права на гражданите²².

Тези форми на изпълнителната дейност са отразени в чл. 4, ал. 2 от КРБ. От една страна, Република България гарантира живота, достойнството и правата на личността и създава условия за свободно развитие на човека, а от друга страна, създава условия за свободно развитие на гражданското общество. Конституционният съд на Република България приема, че „гражданското общество е човешка общност, която е свободна от политическата опека на държавата. В структурен план то обхваща различни организации и корпорации, между които са и сдруженията с нестопанска цел. Една от основните предпоставки за неговото изграждане и за осигуряване на стабилното му развитие е правото на гражданите свободно и доброволно да се сдружават“²³.

КРБ от 1991 г. поставя във фокуса на своето внимание изграждането на държавен интегритет чрез стимулиране на основните права на гражданите. По силата на Основния закон органите на изпълнителната власт защитават общия (обществения) интерес. За съжаление, този постулат не е изтъкнат изрично в конституционния текст, нито е изразен достатъчно ясно. Индикация в тази насока обаче можем да открием в нормата, която указва, че държавните служители са изпълнители на волята и интересите на нацията (чл. 116, ал. 1, изр. 1 от КРБ). Защитата на обществения интерес административните органи постигат на основание на редица конституционни хипотези, с които се гарантира зачитането на определени колективни социални ценности, степенувани от конституционния законодател в определена структурна последователност в основни положения. Тези общностни ценности са пряко обвързани с основните права на гражданите, които са индивидуални по своя характер. За постигането на добро държавно управление, което се придържа към основните правни принципи и зачита правата и свободите на гражданите, последните имат право на жалби, предложения и петиции до държавните органи (чл. 45 от КРБ). Ето как в основните положения са посочени различните проявления на обществения интерес, на които кореспондират (или не) индивидуалните права на гражданите, а от друга страна, се постига защита на обществения интерес (или не) чрез ограничаване (или не) на правата на гражданите:

²¹ Функциите на органите на изпълнителната власт са им „поверени“ за задоволяване на определен обществен интерес, „те са насочени към постигането и изпълнението на общозначими цели и задачи“. Чернева, Г. *Публично-частните партньорства – административноправни аспекти*. София: Дружество „Европейско право“, 2015, с. 38.

²² Симеонова, Г. Права на данъкоплатците при изпълнението на основното им конституционно задължение за заплащане на данък. В: *Сборник доклади от Национална конференция: 25 години Конституция на Република България в перспективата на върховенството на правото, демокрацията и защитата на основните права*. София: Народно събрание, СУ „Св. Климент Охридски“, Нов български университет, 2016, 131–139.

²³ Решение № 15 от 31.05.2001 г. по к. д. № 3 от 2001 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 53 от 12.06.2001 г.

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
<p>Официалният език в републиката е българският (чл. 3 от КРБ).</p>	<p>Изучаването и ползването на българския език е право на българските граждани (чл. 36, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Изучаването и ползването на българския език е задължение на българските граждани (чл. 36, ал. 1 от КРБ). Случаите, в които се използва само официалният език, се посочват в закона (чл. 36, ал. 3 от КРБ).</p>
	<p>Гражданите, за които българският език не е майчин, имат право наред със задължителното изучаване на българския език да изучават и ползват своя език (чл. 36, ал. 2 от КРБ).</p>	<p>Случаите, в които се използва само официалният език, се посочват в закона (чл. 36, ал. 3 от КРБ).</p>
<p>Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната (чл. 4, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Основните права на гражданите са неотменими (чл. 57, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Не се допуска злоупотреба с права, както и тяхното упражняване, ако то накърнява права или законни интереси на други (чл. 57, ал. 2 от КРБ). При обявяване на война, на военно или друго извънредно положение със закон може да бъде временно ограничено упражняването на отделни права на гражданите с изключение на правата, предвидени в чл. 28, чл. 29, чл. 31, ал. 1, 2 и 3, чл. 32, ал. 1 и чл. 37 (чл. 57, ал. 3 от КРБ).</p>
<p>Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права (чл. 6, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Всеки има право на живот (чл. 28, изр. 1 от КРБ).</p>	
	<p>Всеки има право на лична свобода и неприкосновеност (чл. 30, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Никой не може да бъде задържан, подлаган на оглед, обиск или на друго посегателство върху личната му неприкосновеност освен при условията и по реда, определени със закон (чл. 30, ал. 2 от КРБ). В изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат гражданин, за което незабавно уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебната власт се произнася по неговата законосъобразност (чл. 30, ал. 3 от КРБ).</p>

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
<p>Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права (чл. 6, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Личният живот на гражданите е неприкосновен (чл. 32, ал. 1, изр. 1 от КРБ).</p>	<p>Никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие освен в предвидените от закона случаи (чл. 32, ал. 2 от КРБ).</p>
	<p>Жилището е неприкосновено (чл. 33, ал. 1, изр. 1 от КРБ).</p>	<p>Без съгласието на обитателя му никой не може да влиза или да остава в него освен в случаите, изрично посочени в закона (чл. 33, ал. 1, изр. 2 от КРБ). Влизане или оставане в жилището без съгласие на неговия обитател или без разрешение на съдебната власт се допуска само за предотвратяване на непосредствено предстоящо или започнало престъпление, за залавяне на извършителя му, както и в случаите на крайна необходимост (чл. 33, ал. 2 от КРБ).</p>
	<p>Свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения са неприкосновени (чл. 34, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Исключения от това правило се допускат само с разрешение на съдебната власт, когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления (чл. 34, ал. 2 от КРБ).</p>
	<p>Всеки има право свободно да избира своето местожителство, да се придвижва по територията на страната и да напуска нейните предели (чл. 35, ал. 1, изр. 1 от КРБ).</p>	<p>Това право може да се ограничава само със закон, за защита на националната сигурност, народното здраве и правата и свободите на други граждани (чл. 35, ал. 1 изр. 2 от КРБ).</p>
	<p>Всеки български гражданин има право да се завръща в страната (чл. 35, ал. 2 от КРБ).</p>	
<p>Държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица (чл. 7 от КРБ).</p>	<p>Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. В държавните учреждения той може да се явява и със защитник (чл. 56 от КРБ).</p>	

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
<p>Въоръжените сили гарантират суверенитета, сигурността и независимостта на страната и защитават нейната териториална цялост (чл. 9, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>При обявяване на война, на военно или друго извънредно положение със закон може да бъде временно ограничено упражняването на отделни права на гражданите с изключение на правата, предвидени в чл. 28, 29, 31, ал. 1, 2 и 3, чл. 32, ал. 1 и чл. 37 (чл. 57, ал. 3 от КРБ).</p>	
<p>Изборите, националните и местните референдуми се произвеждат въз основа на общо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване (чл. 10 от КРБ).</p>	<p>Гражданите, навършили 18 години, с изключение на поставените под запрещение и изтърпяващите наказание лишаване от свобода, имат право да избират държавни и местни органи и да участват в допитвания до народа (чл. 42, ал. 1 от КРБ)²⁴.</p>	
<p>Политическият живот в Република България се основава върху принципа на политическия плюрализъм (чл. 11, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Никой не може да бъде преследван или ограничаван в правата си поради своите убеждения, нито да бъде задължаван или принуждаван да дава сведения за свои или чужди убеждения (чл. 38 от КРБ).</p>	
	<p>Всеки има право да изразява мнение и да го разпространява чрез слово – писмено или устно, чрез звук, изображение или по друг начин.</p>	<p>Това право не може да се използва за накърняване на правата и доброто име на друго и за призоваване към насилствена промяна на конституционно установения ред, към извършване на престъпления, към разпалване на вражда или към насилие над личността (чл. 39, ал. 2 от КРБ).</p>
	<p>Всеки има право да търси, получава и разпространява информация (чл. 41, ал. 1, изр. 1 от КРБ).</p>	<p>Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала (чл. 41, ал. 1, изр. 2 от КРБ).</p>

²⁴ По-подробно за наказателноправната защита на избирателното право и другите политически права на гражданите виж Кузманова, Н. *Наказателноправна защита на политическите права на гражданите*. София: Сиела, 2015.

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
<p>Сдруженията на гражданите служат за задоволяване и защита на техните интереси (чл. 12, ал. 1 от КРБ).</p> <p>Законът създава условия за коопериране и други форми на сдружаване на гражданите и юридическите лица за постигане на стопански и социален напредък (чл. 19, ал. 4 от КРБ).</p>	<p>Гражданите могат свободно да се сдружават (чл. 44, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Забраняват се организации, чиято дейност е насочена срещу суверенитета, териториалната цялост на страната и единството на нацията, към разпалване на расова, национална, етническа или религиозна вражда, към нарушаване на правата и свободите на гражданите, както и организации, които създават тайни или военизирани структури, или се стремят да постигнат целите си чрез насилие (чл. 44, ал. 2 от КРБ).</p>
<p>Вероизповеданията са свободни. Религиозните институции са отделени от държавата (чл. 13, ал. 1 и ал. 2 от КРБ).</p>	<p>Свободата на съвестта, свободата на мисълта и изборът на вероизповедание и на религиозни или атеистични възгледи са ненакърними (чл. 37, ал. 1, изр. 1 от КРБ).</p> <p>Никой не може да бъде преследван или ограничаван в правата си поради своите убеждения, нито да бъде задължаван или принуждаван да дава сведения за свои или чужди убеждения (чл. 38 от КРБ).</p>	
<p>Семейството, майчинството и децата са под закрила на държавата и обществото (чл. 14 от КРБ)²⁵.</p>	<p>Всеки има право на защита срещу незаконна намеса в семейния му живот (чл. 32, ал. 1, изр. 2 от КРБ).</p> <p>Съпрузите имат равни права в брака и семейството (чл. 46, ал. 2 от КРБ).</p> <p>Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право на техните родители и се подпомага от държавата (чл. 47, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е задължение на техните родители и се подпомага от държавата (чл. 47, ал. 1 от КРБ).</p> <p>Условията и редът за ограничаване или отнемане на родителските права се определят със закон (чл. 47, ал. 5 от КРБ).</p>

²⁵ Намираме, че конституционният текст не е прецизен и не е достатъчно изчерпателен, като не включва в обхвата си две уязвими групи граждани: старите хора, които нямат близки и не могат да се издържат от своето имущество, и лицата с физически и психически увреждания.

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
Семейството, майчинството и децата са под закрила на държавата и обществото (чл. 14 от КРБ).	Децата, останали без грижата на близките си, се намират под особена закрила на държавата и обществото (чл. 47, ал. 4 от КРБ).	
	Старите хора, които нямат близки и не могат да се издържат от своето имущество, както и лицата с физически и психически увреждания, се намират под особена закрила на държавата и обществото (чл. 51, ал. 3 от КРБ).	
Република България осигурява опазването и възпроизводството на околната среда, поддържането и разнообразието на живата природа и разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната (чл. 15 от КРБ).	Гражданите имат право на здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи (чл. 55, изр. 1 от КРБ).	Те са длъжни да опазват околната среда (чл. 55, изр. 2 от КРБ).
Трудът се гарантира и защитава от закона (чл. 16 от КРБ).	Гражданите имат право на труд. Държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право (чл. 48, ал. 1 от КРБ).	
	Държавата създава условия за осъществяване на правото на труд на лицата с физически и психически увреждания (чл. 48, ал. 2 от КРБ).	
Правото на собственост и на наследяване се гарантира и защитава от закона (чл. 17, ал. 1 от КРБ).	Принудително отчуждаване на собственост за държавни и общински нужди може да става само въз основа на закон, при условие че тези нужди не могат да бъдат задоволени по друг начин и след предварително и равностойно обезщетение (чл. 17, ал. 5 от КРБ).	

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
<p>Държавните имоти се стопанисват и управляват в интерес на гражданите и на обществото (чл. 18, ал. 6 от КРБ)²⁶. Общината има право на своя собственост, която използва в интерес на териториалната общност (чл. 140 от КРБ).</p>		
<p>Икономиката на Република България се основава на свободната стопанска инициатива (чл. 19, ал. 1 от КРБ).</p>		
<p>Законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя (чл. 19, ал. 2 от КРБ).</p>		
<p>Държавата създава условия за балансирано развитие на отделните райони на страната и подпомага териториалните органи и дейности чрез финансовата, кредитната и инвестиционната политика (чл. 20 от КРБ)²⁷.</p>		

²⁶ И по отношение на двете норми отсъства едно основно право на гражданите – правото на добро управление (правото на добра администрация), уредено в чл. 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз. За принципа виж повече в Панайотова, Е. *Основни принципи на изпълнителната дейност по АПК*. София: Сиби, 2018, 154–168. Повече за правото на добра администрация като основно право виж Чакърова-Димитрова, И. *Разумният срок в административния процес*. Велико Търново: Фабер, 2017, 60–62.

²⁷ На тази конституционна ценност трябва да съответства правото на добро управление.

Общо благо	Индивидуално право	Доминиращ обществен интерес
<p>Земята е основно национално богатство, което се ползва от особена закрила на държавата и обществото (чл. 21, ал. 1 от КРБ)²⁸.</p>		
<p>Държавата създава условия за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата и ги подпомага. Тя се грижи за опазване на националното историческо и културно наследство (чл. 23 от КРБ).</p>	<p>Всеки има право на образование (чл. 53, ал. 1 от КРБ).</p> <p>Всеки има право да се ползва от националните и общочовешките културни ценности, както и да развива своята култура в съответствие с етническата си принадлежност, което се признава и гарантира от закона (чл. 54, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително (чл. 53, ал. 2 от КРБ).</p>
<p>Основни цели на външната политика на Република България са националната сигурност и независимостта на страната, благоденствието и основните права и свободи на българските граждани, както и съдействието за установяване на справедлив международен ред (чл. 24, ал. 2 от КРБ).</p>	<p>Гражданин на Република България не може да бъде предаден на друга държава или на международен съд за целите на наказателно преследване, освен ако това е предвидено в международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България (чл. 25, ал. 4 от КРБ).</p> <p>Българските граждани, пребиваващи в чужбина, са под закрилата на Република България (чл. 25, ал. 5 от КРБ).</p> <p>Гражданите на Република България, където и да се намират, имат всички права по тази Конституция (чл. 26, ал. 1 от КРБ).</p>	<p>Гражданите на Република България, където и да се намират, имат всички задължения по тази Конституция (чл. 26, ал. 1 от КРБ).</p>
<p>Държавата закриля здравето на гражданите и насърчава развитието на спорта и туризма (чл. 52, ал. 3).</p>	<p>Гражданите имат право на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон (чл. 52, ал. 1 от КРБ).</p>	
	<p>Гражданите имат право на обществено осигуряване и социално подпомагане (чл. 51, ал. 1 от КРБ).</p>	

²⁸ На тази конституционна ценност трябва да съответства правото на добро управление.

От гледна точка на конституционните принципи формулирането на общия интерес при осъществяването на изпълнителната дейност се отнася до следните въпроси:

1. Осигуряването на гаранции за:

- суверенитета, сигурността и независимостта на страната;
- еднакви правни условия за стопанска дейност.

2. Държавна закрила за:

а) семейството, майчинството и децата (включително и децата, останали без грижата на близките си);

б) земята като основно национално богатство;

в) опазването и възпроизводството на околната среда, поддържането и разнообразието на живата природа и разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната;

г) българските граждани, пребиваващи в чужбина;

д) националното историческо и културно наследство;

е) здравето на гражданите.

3. Държавни стимули за:

а) балансираното развитие на отделните райони на страната и подпомагане на териториалните органи и дейности чрез финансовата, кредитната и инвестиционната политика;

б) свободното развитие на науката, образованието и изкуствата;

в) развитието на спорта и туризма.

3. Изпълнителната дейност в защита на обществения интерес чрез ограничаване правата на гражданите

С оглед упражняването на основните права на гражданите при осъществяването на изпълнителната дейност, общият интерес може да бъде формулиран чрез въвеждането на ограничения:

а) *Забрана на злоупотреба с права*, както и тяхното упражняване, ако накърняват права или законни интереси на други (чл. 57, ал. 2 от КРБ) по принцип, и в частност при сдружаването (чл. 44, ал. 2). Защита на правата и свободите на други граждани при избор на местожителство, придвижване по територията на страната и напускането на нейните предели; при упражняване свобода на съвестта, мисълта, вероизповеданието; при свобода на изразяване²⁹; при търсене, получаване и разпространение на информация (чл. 35, ал. 1, изр. 2; чл. 37, ал. 2; чл. 39, ал. 2; чл. 41, ал. 1, изр. 2 от КРБ).

б) *Защита на обществения ред при търсене*, получаване и разпространение на информация (чл. 41, ал. 1, изр. 2 от КРБ). Предотвратяване на непосредствено предстоящо или започнало престъпление, за залавяне на извършителя му, както и в случаите на крайна необходимост при влизане и оставане в жилището (чл. 33, ал. 1, изр. 2 от КРБ). Разкриване или предотвратяване на тежки престъпления при нарушаване свободата и тайната на кореспонденцията (чл. 34, ал. 2 от КРБ). Защита на обществения ред при упражняване свободата на съвестта, мисълта и избор на вероизповедание (чл. 37, ал. 2 от КРБ). Забрана за извърш-

²⁹ Относно границите на свободата на словото, свързани със защитата на достойнството, честта и доброто име на гражданите, виж по-подробно Велева, С. *Свобода на словото*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2020, 204–233.

ване на престъпления, насочени към разпалване на вражда и към насилие над личността при свободно изразяване на мнение (чл. 39, ал. 2 от КРБ); забраняват се организации, чиято дейност е насочена към разпалване на расова, национална, етническа или религиозна вражда при свободно сдружаване (чл. 44, ал. 2 от КРБ).

в) *Защита на националната сигурност* при свободен избор на местожителство, придвижване по територията или напускане пределите на страната; при упражняване на свобода на съвестта, мисълта и избор на вероизповедание; при търсене, получаване и разпространение на информация (чл. 35, ал. 1, изр. 2; чл. 37, ал. 2; чл. 41, ал. 1, изр. 2 от КРБ). Забрана за насилствена промяна на конституционно установения ред при свободно изразяване на мнение (чл. 39, ал. 2 от КРБ). Забраняват се организации, чиято дейност е насочена срещу суверенитета, териториалната цялост на страната и единството на нацията, [...], както и организации, които създават тайни или военизирани структури, или се стремят да постигнат целите си чрез насилие при свободно сдружаване (чл. 44, ал. 2 от КРБ).

г) *Защита на народното здраве* при свободен избор на местожителство, придвижване по територията или напускане пределите на страната; при упражняване свобода на съвестта, мисълта и избор на вероизповеданието; при търсене, получаване и разпространение на информация (чл. 35, ал. 1 изр. 2; чл. 37, ал. 2; чл. 41, ал. 1, изр. 2 от КРБ).

д) *Защита на морала* при упражняване свобода на съвестта, мисълта и избор на вероизповеданието; при търсене, получаване и разпространение на информация (чл. 37, ал. 2; чл. 41, ал. 1, изр. 2 от КРБ).

Заключение

Общественият интерес при осъществяването на изпълнителната дейност се изразява в осигуряването на гаранции за суверенитета, националната сигурност и стопанската дейност; държавна закрила на здравето на гражданите, на българските граждани в чужбина, на семейството, майчинството, децата, на земята, на околната среда, на националното историческо и културно наследство; държавни стимули за балансираното развитие на отделните райони на страната, за свободното развитие на науката, образованието и изкуствата, за развитието на спорта и туризма.

С оглед упражняването на основните права на гражданите при осъществяването на изпълнителната дейност, общият интерес може да бъде формулиран чрез въвеждането на ограничения за тях. През призмата на ограниченията на правата на гражданите общественият интерес, закрилян при упражняването на изпълнителната дейност, е обвързан със забрана на злоупотребата с права, защита на обществения ред, защита на националната сигурност, защита на народното здраве, защита на морала.

CONSTITUTIONAL MEASUREMENTS OF PUBLIC INTEREST PROTECTED IN THE PERFORMANCE OF EXECUTIVE ACTIVITY

Raina Nikolova³⁰

The public interest in carrying out enforcement activities in a constitutional sense is to provide guarantees for compliance with the fundamental principles. In order to exercise the fundamental rights of citizens in the performance of their enforcement activities, the common interest

can be formulated by imposing restrictions on them.

Keywords: Constitutional Principles, Executive Activity, Executive Authority, Fundamental Rights, Justice, Legislative Authority, Public Interest, Separation of Powers

³⁰ Dr. Habil. Raina Nikolova, Professor of Administrative Law and Administrative Procedure, Law Department, New Bulgarian University, rainikolova@nbu.bg.